

## [Handelsministeren.]

føringsskik, efter forbrugerombudsmandens påstand kan bestemme, at aftaler, som indgås i strid med det nedlagte forbud, er ugyldige, medmindre det i det enkelte tilfælde godtgøres, at den handling, der forbydes, har været af uvæsentlig betydning for den anden part. I denne forbindelse kan jeg også henviser til bestemmelsen i § 10 i lovforslaget om forbrugerklagenævnet, hvor det fastslås, at forbrugerombudsmanden på klagerens begæring og på dennes vegne indbringer sager for domstolene i tilfælde, hvor den af forbrugerklagenævnet truffene afgørelse ikke efterleves.

For så vidt strider det mod grundtanken i lovforslaget at udpege meget konkrete markedsføringsmetoder som forhold, der bør bedømmes efter loven, men som fremhævet i bemærkningerne til forslaget § 2 har de såkaldte krosalg og pyramidesalgssystemer givet anledning til sådanne betænkeligheder også her i tinget, at det i alles interesse må være rigtigt at understrege behovet for en grundig undersøgelse og eventuel påtale vedrørende disse markedsføringsformer.

Forslaget til lov om forbrugerklagenævnet sigter på at give forbrugerne en nem, billig og effektiv adgang til at få afgjort civile tvister om køb eller leje af varer og arbejds- eller tjenesteydelser. Forbrugerkommissionens gennemgang af de eksisterende private klageorganer, som igennem årene er vokset op, har vist, at der på vigtige områder savnes klagemuligheder, som er betryggende for begge parter. Der påvises et behov også for en forenkling af klagevejene for forbrugerne og en bedre sikring af, at en klagesags udfald også manifesterer sig i praksis, hvad enten der er tale om hel eller delvis tilbagebetaling af købesum, levering af mangelfri ydelse eller reparation af det købte. For en sikkerheds skyld vil jeg gerne understrege, at det er tanken at søge de eksisterende private klagenævn bevaret ved siden af det centrale nævn, og jeg henviser herved til lovforslagets § 12.

Som nævnt i bemærkningerne til forslaget arbejder man i justitsministeriet med forslag til en forenkling af domstolsbehandlingen i forbrugersager. Set i sammenhæng vil der efterhånden kunne opnås en meget betydelig forbedring af forbrugerens rets-

stilling, som samtidig vil være til gavn for erhvervslivet.

De to forslag ligger i vidt omfang på linie med tilsvarende lovgivning — gennemført eller planlagt — i Sverige, Norge og Finland. Forslagene harmonerer også med EF-kommissionens foreløbige fællesskabsprogram for forbrugeroplysning og forbrugerbeskyttelse, som i december 1973 er forelagt EFs ministerråd, og med Europarådets resolution nr. 543 fra 1973 om et charter for forbrugerbeskyttelse.

På baggrund af de udførlige bemærkninger til lovforslagenes enkelte bestemmelser samt det materiale, der er indeholdt i forbrugerkommissionens betænkning, har jeg ved fremsættelsen alene fremdraget de mere principielle forhold.

Lovforslagene fremsættes hermed til folketingets velvillige behandling.

*Indenrigsminister (Jacob Sørensen):*

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte *forslag til lov om sygehusvæsenet.*

Hovedsigtet med dette lovforslag er at ophæve det almindelige statstilskud til sygehusvæsenet og det særlige tilskud til behandlingsinstitutioner for alkoholskadede og erstatte disse tilskud med tilskud efter udgiftsbehovskriterier til sygehuskommunerne.

Forslaget må ses i sammenhæng med det samtidigt fremsatte lovforslag om ændring af lov om offentlig sygesikring og tre lovforslag, der vil blive fremsat af undervisningsministeren, om ændring af lov om folkeskolen, om ændring af lov om fritidsundervisning samt om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kurser. Disse 5 lovforslag udgør sammen med den refusionsafvikling, der er foreslået i de tidligere fremsatte lovforslag om folkebiblioteker (lovforslag nr. 92) og om amtscentraler for undervisningsmidler (lovforslag nr. 90) samt de ændringer i finansieringen af kommunernes sociale udgifter, som folketinget måtte beslutte under behandlingen af lovforslaget om socialbistand (lovforslag nr. 45), en ny fjerde etape af byrdefordelingsreformen.

Byrdefordelingsreformen, som blev indledt ved en række love af 1969, har jo primært haft til formål at skabe en bedre harmoni mellem kompetence og økonomisk

[Indenrigsministeren.]

ansvar, således at den myndighed, der træffer beslutningerne, også har ansvaret for de økonomiske konsekvenser. Sigtet hermed har bl. a. været at opnå en bedre prioritering af de offentlige udgifter. Endvidere har formålet været at skabe en bedre udligning både egnsvis og blandt kommunerne inden for det enkelte amt. Endelig har man tilstræbt at opnå administrative forenklinger både hos staten og kommunerne.

De midler, der har været anvendt under de forskellige etaper af byrdefordelingsreformen, har været at nedsætte eller ophæve bestående statslige procentrefusioner for udgifter afholdt af amtskommuner og kommuner og erstatte dem med generelle tilskud, som den enkelte amtskommune eller kommune frit kan disponere over til de formål, der ud fra en lokal prioritering anses for mest ønskelig.

De generelle tilskud, der er indført under de forskellige etaper af byrdefordelingsreformen, er:

1. Skattegrundlagstilskud til amtskommunerne, som tildeles de amtskommuner, hvis beskatningsgrundlag ligger under et vist niveau.

2. Tilskud til amtskommunerne efter objektive kriterier for udgiftsbehov.

3. Tilskud efter loven om kommunal udligning til de kommuner, hvis beskatningsgrundlag ligger under landsgennemsnittet. Disse tilskud finansieres delvis ved bidrag fra mere velstående kommuner.

4. Tilskud til kommuner efter objektive kriterier for udgiftsbehov.

Man tager altså ved de generelle tilskud hensyn både til forskelle i amtskommuners og kommuners beskatningsgrundlag og til forskelle i udgiftsbehov. Det er disse forskelle, der tidligere var de væsentligste årsager til lokale udsving i beskatningsniveau og servicemæssig standard.

Regeringen har fundet, at arbejdet med byrdefordelingsreformen bør videreføres, således at man i videst muligt omfang afvikler bestående procentrefusioner. Jeg kan som baggrund herfor henvise til Perspektivplan II, som indeholder en meget kraftig opfordring til snarest muligt at bringe byrdefordelingsreformen til afslutning, således at de automatiske procentrefusioner afløses af generelle tilskud. Udover fordelene i retning

af en bedre prioritering af de offentlige udgifter vil en overgang til generelle tilskud indebære en væsentlig større sikkerhed i den statslige budgetlægning og vil samtidig forbedre kommunernes muligheder for en realistisk flerårsbudgetlægning, der jo i dag i nogen grad vanskeliggøres af hyppige refusionsomlægninger. Dette er ikke mindst af betydning i forbindelse med bestræbelserne for et forbedret budgetsamarbejde mellem staten og kommunerne.

Hertil kommer den betydelige administrative forenkling, som en afvikling af procentrefusionerne indebærer. Regeringen har for 8 dage siden fremsat lovforslag om bekæmpelse af dobbeltadministration (lovforslag nr. 105). Dette lovforslags gennemførelse vil betyde en væsentlig forenkling af administrative arbejdsgange. Meget dobbeltadministration har imidlertid sin rod i det nuværende refusionssystem, og der er ingen tvivl om, at der på en række punkter vil kunne opnås væsentlige administrative lettelser, når man får afskaffet procentrefusioner.

Efter de 5 lovforslag, som nu fremsættes, afskaffes følgende specialrefusioner:

Sygehustilskud

Tilskud til behandlingsinstitutioner for alkoholskadede

Tilskud til amtskommuners sygesikringsudgifter

Lærerlønsrefusion

Tilskud til gymnasier

Tilskud til fritidsundervisning

Amtskommunal refusion af kommuners udgifter til skolebørns befordring.

Endvidere foreslås der indført regler om amtskommunal og kommunal betaling for børn i private og statslige skoler og kurser. Begrundelsen herfor er et ønske om ikke at forvride balancen mellem de forskellige skoleformer: Endvidere nedsættes refusionen af kommuners sygesikringsudgifter til 50 pct.

Statens besparelser ved refusionsophævelsen og bidrag fra amtskommuner og kommuner forudsættes kompenseres gennem en forhøjelse af de generelle tilskud. I alt drejer det sig om et beløb på ca. 4,6 mia kr. i 1973-74-tal, som de generelle tilskud skal forøges med.

Gennemføres denne etape af byrdefordelingsreformen, vil dog ikke alle procentrefusioner være afskaffet. Lovforslaget om

## [Indenrigsministeren.]

social bistand behandles for tiden i folketingets socialudvalg, hvor man i høj grad har interesseret sig for finansieringsproblemerne.

Jeg ved, at der har været interesse for også at afvikle procentrefusionerne for udgifter efter bistandsloven. Der er på baggrund heraf foretaget beregninger af virkningerne af en refusionsophævelse også for så vidt angår bistandsloven og beslægtede områder. Beregningerne, som er oversendt til folketingets socialudvalg, viser, at man ikke uden at skabe meget væsentlige forskydninger i beskatningsniveauerne egnsvis og lokalt helt kan ophæve refusioner på det sociale område på nuværende tidspunkt. Forklaringen herpå er den, at de kriterier og vægte, der ligger til grund for beregningen af tilskud efter udgiftsbehovskriterier, ikke er tilstrækkeligt nuancerede specielt i relation til de sociale udgifter. Kriterierne og vægtfordelingen tager således ikke hensyn til pris- og lønforskelle; ej heller tages der hensyn til de af tæt bebyggelse følgende særlige krav. Disse mangler ved de gældende kriterier og vægte vil man søge at få afhjulpet. Et undersøgelsesarbejde er sat i gang, og i samarbejde med de kommunale organisationer vil man tilstræbe en forbedring af systemet. Det forhold, at de generelle tilskud efterhånden får et meget betydeligt omfang, gør, at man løbende bør have opmærksomheden henvendt på, hvordan man udbygger systemet.

I bemærkningerne til de enkelte lovforslag er der kun ret sparsomme oplysninger om de økonomiske konsekvenser. Der er således ikke medtaget oplysninger om, hvorledes de forskellige refusionsomlægninger virker i relation til de enkelte amtskommuner og kommuner. Dette skyldes, at det afgørende er det helhedsbillede, som reformen giver, og ikke virkningerne af de enkelte refusionsomlægninger. Beregningerne foreligger imidlertid, og de vil blive stillet til rådighed for folketinget under udvalgsbehandlingen.

Regeringen har forhandlet med de kommunale organisationer om denne nye etape af byrdefordelingsreformen, men forhandlingerne kan ikke på indeværende tidspunkt siges at være afsluttet. Et af de centrale punkter er naturligvis de økonomiske virkninger egnsvis og lokalt. Udligningsmæs-

sigt har man jo opnået ganske meget gennem de hidtil gennemførte etaper af byrdefordelingsreformen. En ny etape vil næsten uvægerligt medføre nye forskydninger. Det er jo i høj grad i sidste instans et politisk spørgsmål, hvor langt man vil gå i udligningsmæssig henseende. Spørgsmålet overvejes i øjeblikket i regeringen, og jeg er sikker på, at vi under udvalgsbehandlingen vil få lejlighed til en indgående drøftelse af dette spørgsmål.

Ved nærværende lovforslag bortfalder statens tilskud på 35 pct. til nedsættelse af amtskommunernes og Københavns og Frederiksberg kommuners sygehusudgifter, ligesom statstilskuddet til fuld dækning af udgifterne ved driften af behandlingsinstitutioner for alkoholskadede foreslås ophævet. Disse tilskud vil blive erstattet af tilskud til amtskommunerne m.fl. efter udgiftsbehovskriterier.

Reglerne om sygehustilskuddet optager en ret væsentlig plads i den gældende lov, og da ophævelsen af sygehustilskuddet yderligere kræver en række i hovedsagen redaktionelle ændringer, er det fundet mest hensigtsmæssigt at udarbejde et nyt lovforslag fremfor at foreslå den pågældende sygehuslov fra 1969 ændret.

Det fremsatte lovforslag ændrer i sig selv ikke ved, hvilke opgaver der henhører under sygehusvæsenet, men jeg har fundet det ønskeligt, at det i den nye lov fastslås, at sygehusforpligtelsen ikke vedrører den enkelte institution, men det samlede sygehusvæsen med dettes til enhver tid værende udbud af undersøgelses- og behandlingsmuligheder m.v.

Tilskudsreglernes bortfald nødvendiggør i øvrigt en række selvstændige regler om forhold, som hidtil er søgt reguleret ved godkendelse af, at den enkelte sygehuskommunes udgifter hertil var tilskudsberettigede. Dette gælder især sygehuskommunernes engagement med private institutioner og behandling i udlandet. Her er det i lovforslaget foreslået, at indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler.

I lovforslaget følges endvidere en række henstillinger fra indenrigsministeriets arbejdsgruppe vedr. dobbeltadministration. Således er reglen i den gældende lov om, at indenrigsministeren skal godkende overenskomster mellem sygehuskommunerne om at

[Indenrigsministeren.]

tilvejebringe eller drive sygehuse, ikke medtaget i det nye lovforslag. Ligeledes er det foreslået, at indenrigsministeren kan fastsætte regler vedr. betaling m.v. for de personer, der ikke har ret til vederlagsfri behandling, hvorved man undgår, at hvert enkelt amtsråd skal udarbejde og vedtage nogenlunde ensartede takstregulativer. Sådanne regler vil naturligvis blive forelagt Amtsrådsforeningen og Sygehusrådet forinden udsendelsen.

Reglerne om befordring til og fra sygehusbehandling er i lovforslaget uændrede i forhold til den gældende lov. Men på baggrund af den kritik, der har været fremme af de gældende regler, ønsker regeringen at foretage en regulering af befodringsretten, som det imidlertid ikke har været muligt at indarbejde i det nu fremsatte lovforslag. Jeg vil derfor senere fremsætte et ændringsforslag på dette punkt.

Endelig foreslås det, at ansvaret for behandlingen af alkoholskadede fuldt ud placeres hos de amtskommunale myndigheder m. fl. på linje med ansvaret for øvrig sygehusbehandling. Ved ophævelsen af det gældende statstilskud er det dog klart forudsat, at sygehuskommunerne indgår aftale med de private institutioner, der i dag er godkendt efter sygehusloven. Endelig foreslås det, at hver sygehuskommune på grundlag af vejledende retningslinjer fra indenrigsministeriet skal udarbejde en plan for driften af behandlingsinstitutionerne.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets velvillige behandling.

**Socialministeren (Jacob Sørensen):**

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om offentlig sygesikring. (Befodringsgodtgørelse og bortfald af statsrefusion).*

Lovforslaget indeholder to ændringer af sygesikringsloven. For det første er det regeringens ønske at afskaffe den hidtidige adgang for alle, der er sikret i gruppe 1, til af det sociale udvalg at få godtgjort de udgifter, de har haft ved nødvendig befodrning til og fra alment praktiserende læge og speciallæge. For det andet er forslaget et led i en ny etape i byrdefordelingsreformen og vil i denne re-

lation medføre en ophævelse af reglerne om statstilskud til amtskommunernes udgifter til sygesikring og en nedsættelse af statens tilskud til primærkommunernes udgifter til begraveshjælp fra de nuværende 100 pct. til 50 pct.

For så vidt angår befodringsgodtgørelsen, foreslås det som et led i regeringens planer om besparelser i de offentlige udgifter, at der kun skal ydes godtgørelse til nødvendig befodrning til læge og speciallæge for personer, der modtager pension efter de sociale pensionslove, og som tillige er gruppe 1-sikrede. Pensionisterne vil herved blive stillet som hidtil, således at det fortsat er en betingelse for at yde godtgørelse til befodrning, at udgiften overstiger et af socialministeren fastsat beløb, der for tiden er 10 kr. Kravet om en mindsteudgift vil dog stadig kunne fraviges af primærkommunernes sociale udvalg, når det drejer sig om patienter, der vedvarende har brug for lægehjælp, eller når selv en beskeden befodringsudgift vil virke tyngende efter patientens økonomiske forhold.

Baggrunden for helt at undtage pensionisterne fra besparelserne er et ønske fra regeringens side om ikke at forringe forholdene for en sanfumsgruppe, der erfaringsmæssigt har stort behov for lægehjælp.

Herudover er det efter forslaget tanken, at der gives socialministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om befodringsgodtgørelse til de øvrige gruppe 1-sikrede for nødvendig befodrning til og fra den nærmest boende speciallæge efter henvisning. Det overvejes for tiden, om denne bemyndigelse skal anvendes til at fastsætte, at der kan ydes befodringsgodtgørelse, når speciallægens konsultationssted ligger fjernere end en af socialministeren fastsat afstand, der tænkes fastlagt til 25 km. Overvejelserne om de nærmere regler er imidlertid ikke endnu afsluttet. De foran omtalte regler om mindsteudgift og det sociale udvalgs adgang til at gøre undtagelse herfra vil også finde anvendelse i disse tilfælde.

Baggrunden for forslaget om at indføre denne regel er, at der uden for hovedstadsområdet ofte er en betydelig afstand mellem patient og den nærmest boende speciallæge og dermed undertiden transportudgifter af en sådan størrelse, at det efter regeringens